

**Länsstyrelsen
Värmland**

Miljöenheten
Eva Rudander

BESLUT

1998-11-02

231-5735-98

1 (Fel!
Okänt
växela
rgume

***NATURRESERVATET
HÅLTEBYNS BRANDFÄLT***

***ÅRJÄNGS KOMMUN
VÄRMLANDS LÄN***

Fel! Okänt växelargument.

Postadress
Länsstyrelsen Värmland
651 86 KARLSTAD

Besöksadress
Våxnäsgatan 5-7

Telefon
054-19 70 00 (växel)
054-19 74 73 (direkt)

Telefax
054-19 77 00

E-post
eva.rudander@s.lst.se

**BESLUT OM INRÄTTANDE AV NATURRESERVATET
HÄLTEBYNS BRANDFÄLT, ÅRJÄNGS KOMMUN, VÄRMLANDS LÄN**

Innehåll

	sid.
Uppgifter om naturreservatet	3
Länsstyrelsens beslut	
Länsstyrelsens beslut enligt 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 61991:641)	3
Ändamålet med naturreservatet	3
A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen (om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet)	3
B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen (om skyldighet att tåla visst intrång)	4
C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen (om regler för allmänheten)	4
D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen (om naturvårdsförvaltningen)	5
Grund för beslut	5
Beskrivning av området	5
Bakgrund och ärendets beredning	6
Motiv till skydd	7
Hur man överklagar	8
Upplysningar	8
Sändlista	9

BILAGOR:

1. Översiktskarta, skala 1:50 000
2. Beslutskarta, skala 1:10 000
3. Skötselplan och skötselplanekarta, skala 1:10 000
 - 3.1. Karta över skötselområden.
 - 3.2. Ekonomisk utredning
4. Förteckning över fastigheter och fastighetsägare
5. Registeruppgifter
6. Hur man överklagar

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Håltebyns brandfält
Kommun:	Årjäng
Fastigheter och fastighetsägare:	Se bilaga 4
Läge:	Ca 6,5 km NNO Karlanda kyrka. I höjdområdet omedelbart väst om Håltebyn.
Karta:	Topografiska kartbladet 11B SV/SO Ekonomiska kartbladet 11B 2h och 11B 2i
Areal:	Ca 32 ha varav 22,5 ha utgörs av brandfält.
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) att förklara det område som avgränsas, med innerkanten av en grov punkt-streckad linje, på bifogad karta (bilaga 2) som naturreservat.

Naturreservatets namn skall vara *Håltebyns brandfält*.

Ändamålet med naturreservatet är att bevara en sydlig utlöpare av taigan i form av ett brandfält med fri utveckling, som exempel på skogslandskapets mångfald av biotoper. Det innebär att livsmiljöer för arter knutna till ett brandpräglat skogsekosystem får utvecklas fritt. Vidare är brandfältet ett viktigt delområde för att nå framgång med att bevara och restaurera västlig taiga på landskapsnivå.

Området ska i den mån det inte strider mot bevarandeintressena utnyttjas för vetenskapliga studier och naturupplevelser.

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8 - 10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla i området.

A. Föreskrifter med stöd av 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i markägarens och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheter inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt och annan verksamhet som förändrar områdets topografi, ytformer, marktäckelse eller dräneringsförhållanden, som att gräva, spränga, borra, schakta, utfylla, tippa, dika, rensa diken, dämna, plöja eller utföra annan markberedning,
2. anlägga väg, led eller spång,
3. anordna upplag,

4. uppföra byggnad, mast, antenn eller annan anläggning,
5. anlägga mark- eller luftledning,
6. uppföra stängsel eller annan hägnad,
7. upplåta markområde för verksamhet som kan medföra föroreningar, slitage på mark och växtlighet eller störa djurlivet,
8. sprida bekämpningsmedel, kalk, andra mineralämnen eller gödselmedel,
9. inplantera djur- eller växtart,
10. bedriva jakt utom på älg, rådjur, räv och hare, och att röja pass, utföra viltvårdande åtgärder eller utfodring, älg skall dock inte fällas inom området,
11. bedriva skogsbruk, inklusive täkt av ved.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltaren att i överensstämmelse med fastställd skötselplan, utföra naturvårdsinriktade åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med reservatet.

B. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdslagen om markägarens och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägaren och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturreservatet.

1. Gränsmarkering, vägvisning och information om reservatet.
2. Anläggning och markering av en vandringsled genom reservatet.
3. Naturvårdsinriktade skötselåtgärder på skogsmarken t ex bränning och röjning för att tillgodose ändamålet med reservatet.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet. (Föreskrifter gäller även markägaren och innehavare av särskild rätt.)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

1. fånga, störa eller skada däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, liksom att skada deras bo och lekplatser eller samla ägg,
2. medföra hund eller katt som inte hålls kopplad,

Föreskrifterna C1 och C2 utgör inte hinder för utövande av jakt som är tillåten enligt A 10 ovan.

3. insamla evertebrater, t ex skalbaggar och landmollusker,

4. plocka eller gräva upp växter, gäller såväl kärlväxter som mossor, lavar och svampar,
5. bryta kvistar eller grenar, skada eller borttaga träd och buskar, inklusive död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar,
6. göra upp eld,
7. framföra fordon eller rida,
8. skada eller borttaga naturföremål eller skada marktäcket,
9. tälta, ställa upp gömsle eller liknande,
10. snitsla spår, anordna orienteringskontroller eller anordna tävlingar,
11. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller liknande anordning.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

12. organiserat utnyttja området (turism, undervisning mm),
13. utföra naturvetenskapliga eller andra undersökningar.

I samband med naturvetenskapliga undersökningar kan länsstyrelsen meddela undantag från föreskrifterna under C.

Föreskrifterna under C ska inte utgöra hinder för naturvårdsförvaltningen eller för den del av länsstyrelsens regionala miljöövervakning som utförs i samråd med naturvårdsförvaltningen.

D. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen

1. Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare.
2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och enligt naturvårdsverkets anvisningar.
3. Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa bifogad skötselplan (bilaga 3). Fastställelsen omfattar inte den ekonomiska utredningen (bilaga 3.2).

Naturvårdsförvaltningen bekostas av staten.

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamling.

Grund för beslut

Beskrivning av området

Hältebyns brandfält är en del av ett större skogslandskap som i naturvårdssammanhang går under benämningen Fjornshöjden. I detta "storområde" är landskapet mycket kuperat, och karaktäriseras av långsmala sprickdalar i N - S-lig till NO - SV-lig riktning med mellanliggande höjdryggar, vars krön ut-

gör delar av ett äldre peneplan. De enskilda höjdryggarna har en sönder-sprucken yta med gott om svackor, lodytor och små bergknallar. Sprickdalar-na är smala, ofta med myrdråg, sumpskogar eller små bäckar i dalbottnarna. Antalet större våtmarker är begränsat till ett fåtal mossar av ristuv-typ, vars storlek varierar mellan 5 och 10 hektar. Området tillhör geologiskt den Syd-västskandinaviska berggrundsprovinsens västra gnejssegment. Bergarterna utgörs främst av tonaliter och granodioriter av Åmålstyp med stråk av migma-tiserade bergarter. Även röda och grå, vanligen förgnejsade, graniter före-kommer. Berggrunden överlagras av ett som regel tunt jordtäckte av sandig-moig morän. Högsta kustlinjen i trakten ligger ca 185 m ö h.

Lövrika gamla naturskogsbestånd, brandljud och ett tunt lätt uttorkat mark-skikt med kolrester indikerar ett landskap som präglats av brand. Brandrefu-giernas andel av landskapet har troligen varit mycket begränsad. Brandfre-kvensen har varierat. Vid Hålevattnet fanns fyra övervallningar efter tidigare bränder på en 175-årig tall.

Naturreseptatet Håltebys brandfält ligger mellan 190 och 285 m ö h. Områ-det karaktäriseras av en N-S-lig bergrygg. Åt öster sluttar området brant ner mot Håltebys odlingslandskap.

Ca 22,5 ha av reservatet utgörs av en bränna från 1994. Branden var mycket intensiv och på stora ytor har mineraljorden blottats. De flesta träd fick omfat-tande skador vid branden, och en stor del av rötterna blev avbrända intill stammen. Detta resulterade i att flertalet träd dog ganska omgående, och de har successivt fallit omkull. Före branden växte ca 25 - 45 årig talldominerad skog på större delen av området. Lövträdsandelen i dessa bestånd var ca 10 - 20 %. Framförallt i norr och i nordväst fanns bestånd med äldre tallskog. An-delen lövträd var låg men visst inslag av gran förekom.

Bakgrund och ärendets beredning

1993 genomfördes i länsstyrelsens regi en artbaserad metodstudie om naturere-servat på landskapsekologisk grund, förhållandet mellan reservatsstorlek och naturvårdsnytta. Undersökningen finansierades från naturvårdsverket, och omfattade ett ca 2600 ha stort skogsområde mellan Mossjöälven och Hålte-byn. Med utgångspunkt från studiens resultat utkristalliserades två separata reservat inom studieområdet. Det ena runt Mögsjön i Kesebottens hemman och det andra "Fjornshöjden" inom Håltebys hemman. Tanken var att förut-om naturskogskärnor i reservaten även inbegripa kalmare och av skogspro-duktion påverkad skogsmark, som skulle restaureras bl a med naturvårdsinrik-tade bränningar för att förstärka kärnorna av naturskog.

Länsstyrelsen inbjöd till ett informationsmöte och exkursioner i området den 14 juni 1994. Inbjudan omfattade förutom de markägare som berördes av re-servatsbildningar även kommunen, representanter för jaktvårdsområdena och LRF-ombud. Förhandlingar har successivt inletts med markägarna genom lantmäteriet i Karlstad, numera Svensk Fastighetsvärdering AB.

I juli 1994 utbröt en skogsbrand inom Håltebys hemman, strax öster om den gräns, som länsstyrelsen utgick från i sitt reservatsbildningsarbete vid Fjorn-shöjden.

Då flera avverkningsanmälningar lämnades in för delar av brandfältet beslu-tade länsstyrelsen 1994-11-02 att bilda ett "interimistiskt naturreseptat". Markägarna kontaktades och förhandlingar om reservatsbildning inleddes. En

markägare överklagade beslutet till regeringen, som avlog överklagandet 1995-06-21.

1995 startades ett projekt med delfinansiering från EU's LIFE-fond. Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket driver projektet tillsammans med Länsstyrelsen och Skogsvårdsstyrelsen. Projektets syfte är att med olika naturvårdsinstrument (biotopskydd, naturvårdsavtal, NOKÅS, information och rådgivning) skapa lämpliga miljöer för vitryggig hackspett och att avsätta nya naturreservat med västlig taiga, ett av EU's prioriterade habitat. Tio storområden har valts ut i riket. Fokuseringen på den vitryggiga hackspetten beror på att den är en akut hotad art, som dessutom är en viktig indikator på värdefulla skogsmiljöer. Ett av de tio områdena är Fjornshöjden, där bl a Håltebyns brandfält kommer att säkerställas som naturreservat, inom projektet.

Naturvårdspolitiken inom EU regleras i huvudsak av direktiven om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) och om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet). Områden som enligt art- och habitatdirektivet innehåller naturtyper eller arter av intresse för gemenskapen ska skyddas. Dessa benämns SCI-områden och ska tillsammans med de områden som medlemsstaterna klassificerat som särskilda skyddsområden enligt fågeldirektivet, SPA-områden, ingå i ett sammanhängande europeiskt ekologiskt nätverk benämnt Natura 2000. Reservatsområdet Håltebyns brandfält kommer att föreslås ingå i Natura 2000 som både SCI- och SPA-område. Området utgörs av västlig taiga (habitat 9010).

Länsstyrelsen förlängde 1997-11-17 det "interimistiska beslutet" med 2 år. Beslutet överklagades, och regeringen avlog överklagandet 1998-05-14.

1998-07-13 skickade länsstyrelsen ut ett förslag till beslut och skötselplan. Med stöd av 11 § naturvårdsförordningen förelades sakägarna att framföra erinran mot förslaget. Ägaren till fastigheten Håltebyn 1:40 har framfört erinran mot att naturreservat bildas på hennes mark bl a har hon invändningar mot de skötselåtgärder och föreskrifter som länsstyrelsen föreslagit. Vad ägaren har anfört föranleder inte någon ändring i ställningstagandet från länsstyrelsens sida.

Staten, naturvårdsfonden, har i dagsläget förvärvat all mark inom det föreslagna naturreservatet med undantag för fastigheten Håltebyn 1:40. I detta fall har någon överenskommelse inte kunnat träffas.

Länsstyrelsen har hört Årjängs kommun, skogsvårdsstyrelsen och naturvårdsverket enligt 43 § naturvårdslagen och 28 § naturvårdsförordningen. Ärendet har även skickats för synpunkter till den ideella naturvården. Ingen av remissinstanserna har framfört erinran mot en reservatsbildning.

Motiv till skydd

I den hårt brukade produktionsskogen har många biotoper minskat kraftigt i omfattning och sammanhängande skogsområden fragmenteras. Viktiga faktorer för växt- och djurlivet som var vanliga i naturskogen håller på att försvinna. De processer som i naturtillståndet föryngrade skogsekosystemen har i det närmaste varit satta ur spel.

Genom en reservatsbildning vid Håltebyns brandfält säkerställs ett område där skogen brunnit och där det finns ett påtagligt inslag av levande och döda trädstammar med brandskador. Området har ett stort botaniskt värde då förut-

sättningar skapats för utveckling av den pionjärflora vars biotopkrav återfinns på brandfält och för de arter som är knutna till brandfältens successionsstadier. Området har även ett stort zoologiskt värde genom brandfältets förutsättningar som livsmiljö för fågelfaunan och för de vedlevande insekter, som är knutna till nydöda brända träd, död ved eller bränd mark.

Brandfältet har även en allmän ekologisk betydelse, då bränderna i ett naturtillstånd var den viktigaste omskapande faktorn i skogen.

För arter med krav som inte tillgodoses annat än på brandfält kan ytterligare reduktion av biotopareal vara förödande för deras långsiktiga överlevnad. Att avverka det brandskadade virket och ta ut den döda veden samt plantera området skulle därför omintetgöra brandfältets höga biologiska kvaliteter som naturligt brunnen skog. Brandfältets värden kan bevaras och förstärkas endast genom att området undantages från skogsbruk. Detta uppnås bäst genom ett reservatsförordnande.

Upplysningar

Detta beslut ersätter, från den dag det vunnit laga kraft, länsstyrelsens beslut 1997-11-17 (dnr 231-9871-97) om "interimistiskt reservat" endast i den del som framgår av det "interimistiska beslutets" bilaga 2, sid 3(3) som utgör Håltebyns brandfält.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 6.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ingemar Eliasson. Föredragande har varit byrådirektör Eva Rudander. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist Lars - Ove Olsson, antikvarie Michael Jerkemark och naturvårdsdirektör Lars Furuholm.

Ingemar Eliasson

Eva Rudander

Bilagor

1. Översiktskarta, skala 1:50 000
2. Beslutskarta, skala 1: 10 000
3. Skötselplan med skötselplanekarta, skala 1:10 000
 - 3.1. Karta över skötselområden.
 - 3.2. Ekonomisk utredning
4. Förteckning över fastigheter och fastighetsägare
5. Registeruppgifter
6. Hur man överklagar

Länsstyrelsen
Värmland

BESLUT

1998-11-02

231-5735-98

9 (Fel!
Okänt
växelargu

Sändlista

Markägaren Elsa Kroksén, rek + mb
Håltebyns jaktvårdsområde, rek + mb
Anders Lundmark, LRF Juridiska byrån, Box 150, 462 22 Vänersborg
Naturvårdsverket
Årjängs kommun
Skogsvårdsstyrelsen
Lantmäterimyndigheten (efter laga kraft)
Boverket
Vägverket
SNF, länsförbundet i Värmland
Wemlands Ornitologiska Förening
PLAN
Reservatspärm
Naturvårdsregistret
Värmlands läns författningssamling
ER